CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Wiedza o społeczeństwie**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Formy arkusza:	MWOP-R0-100, MWOP-R0-200, MWOP-R0-300, MWOP-R0-400, MWOP-R0-700, MWOP-R0-Q00, MWOP-R0-K00, MWOU-R0-100, MWOP-R0-230, MWOP-R0-240, MWOP-R0-340, MWOP-R0-Q43, MWOP-R0-K02.
Termin egzaminu:	13 maja 2025 r.
Data publikacji dokumentu:	27 czerwca 2025 r.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania określone w podstawie programowej[1]	
Wymagania ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] oraz interpretacji innych źródeł […].	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. 3) Zdający charakteryzuje na przykładach różne rodzaje norm społecznych […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

– W tekście 1. przedstawiono normy obyczajowe, a w tekście 2. odwołano się do norm moralnych. Normy obyczajowe charakteryzują właściwe dla danej kultury (środowiska, epoki) wzorce zachowania – określają, co wypada, a czego nie wypada robić w określonej sytuacji. Normy moralne mają charakter wartościujących nakazów, np. bądź wierny, bądź odważny – w wierszu ukazano właśnie zachowania określane jako moralnie właściwe, pożądane.
– W tekście 1. przedstawiono normy właściwego zachowania, które określić można jako normy zwyczajowe. Z kolei tekst 2. dotyczy etyki czy moralności w zasadach postępowania – są w nim wskazane normy etyczne.
– W tekście 1. przedstawiono normy dotyczące dobrych manier, zasad dobrego wychowania. Z kolei tekst 2. dotyczy norm etycznych.
– W tekście 1. przedstawiono normy zwyczajowe. Z kolei tekst 2. dotyczy wartości dotyczących odwagi i wierności.

Zadanie 1.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia […] prawidłowości życia społecznego […].	(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. 5) Zdający wyjaśnia charakter procesu socjalizacji […].

[1] **Załącznik nr 3** do rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. 2024, poz. 1019).

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawne odpowiedzi
– socjalizacja / proces socjalizacji
– enkulturacja / proces enkulturacji
– wychowanie / proces wychowania

Zadanie 2.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […]. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 6) Zdający rozpoznaje różne aspekty […] problemów życia codziennego.	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. 5) Zdający analizuje poznawcze przyczyny stosowania stereotypów i związane z tym niebezpieczeństwa. (ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. 3) Zdający charakteryzuje role społeczne człowieka w związku z jego przynależnością do różnych grup społecznych […].

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
– Mężczyźni nie dzielą się wyłącznie na „ociekających testosteronem modeli” i „leniwych przeżuwaczy śmieciowego jedzenia” – każdy z tych wizerunków to uproszczona wizja mężczyzn.
– Nie każdy mężczyzna, którego określić można jako leniwego, jest „przeżuwaczem śmieciowego jedzenia” – mamy tu do czynienia z generalizacją typową dla stereotypu.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 2.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykorzystuje informacje na temat życia społecznego […]. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 4) Zdający dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego.	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. 1) Zdający wyjaśnia kwestię […] emocji […] w postępowaniu człowieka […]. (ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna. 14) Zdający […] ocenia efektywność [kampanii]. (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 7) Zdający krytycznie analizuje przekazy medialne i porównuje przekazy różnych mediów dotyczące tych samych […] procesów.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie – W tekście 1. mowa o stereotypowym wizerunku mężczyzn w reklamach, podczas gdy w tekście 2. stwierdzono, że efektywne są reklamy ukazujące ludzi wykonujących czynności nietypowe (stereotypowo) dla danej płci.

Zadanie 3.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […], krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski […].	(ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne. 4) Zdający przedstawia strukturę warstwową współczesnego społeczeństwa polskiego. 6) Zdający analizuje nierówności społeczne w Rzeczypospolitej Polskiej […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego kontrargumentu.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

– Klasy wyróżnione na podstawie różnych kryteriów odpowiadają kategoriom ludności o różnym udziale procentowym w społeczeństwie.
– Według kryterium dochodowego do klasy wyższej należy 16% społeczeństwa, a według kryterium zawodowego – 12% (różnica wynosi 4 punkty procentowe).
– Według kryterium dochodowego do klasy średniej należy 54% społeczeństwa, a według kryterium zawodowego – 51% (różnica wynosi 3 punkty procentowe).
– Według kryterium dochodowego do klasy niższej należy 30% społeczeństwa, a według kryterium zawodowego – 37% (różnica wynosi 7 punktów procentowych).
– Klasą wyższą są osoby, które posiadają wysoki poziom wiedzy specjalistycznej, który jednak nie zawsze prowadzi do pracy z dobrymi zarobkami warunkującej funkcjonowanie w klasie wyższej ze względu na dochód.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 3.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia i analizuje […] wybrane współczesne procesy społeczne. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 3) Zdający analizuje i wyjaśnia złożone problemy społeczne […].	(ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne. 3) Zdający wyjaśnia kwestię dyferencjacji społecznej inteligencji […] w Rzeczypospolitej Polskiej. 6) Zdający analizuje nierówności społeczne w Rzeczypospolitej Polskiej […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych argumentów.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Klasy przedstawione na wykresie 1. –
– Przedstawicieli inteligencji łączy wyższe wykształcenie, jednak mogą oni uzyskiwać bardzo różny poziom dochodu.
– Nawet tak samo opłacana praca przedstawicieli inteligencji może oznaczać ich różne umiejscowienie, np. przy rodzinie wielodzietnej i w jednoosobowym gospodarstwie domowym, nawet w skrajnych klasach.

Klasy przedstawione na wykresie 2. –
– Przedstawiciele inteligencji mogą wykonywać pracę niezgodną ze swoimi (wyższymi) kwalifikacjami.
– Niektóre zawody przedstawicieli inteligencji wymagają wyższego wykształcenia, ale nie wymagają znaczącej wiedzy specjalistycznej oraz nie są nadmiernie skomplikowane.

Zadanie 3.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia […] procesy społeczne […] we współczesnym świecie.	(ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne. 4) Zdający przedstawia strukturę warstwową współczesnego społeczeństwa polskiego. (ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. 8) Zdający charakteryzuje współczesne społeczeństwo i analizuje jego cechy ([…] postindustrialne […]).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. P
2. P

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 4.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […], samodzielnie wyciąga wnioski […].	(ZR) II. Różnorodność kulturowa. 3) Zdający wyjaśnia znaczenie obrzędów przejścia […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

– Ten zwyczaj, czyli oczepiny podczas wesela, uznawano za symboliczny punkt kulminacyjny rytuału przejścia, gdyż założenie czepca było znakiem włączenia do grona mężatek.
– Oczepiny oznaczały zmianę kategorii społecznej, do której przynależała kobieta.

Zadanie 4.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […]. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.	(ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona. 4) Zdający przedstawia szczegółowe prawa […] grupy posługującej się językiem regionalnym w Rzeczypospolitej Polskiej. (SP) VIII. Wspólnoty narodowe / etniczne i ojczyzna. 4) Zdający wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym […] i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania.

Zasady oceniania

1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 5.1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 1) Zdający wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego oraz procesy społeczne, w tym etniczne, we współczesnym świecie. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […].	ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. 6) Zdający przedstawia wielowarstwowość tożsamości narodowej na przykładzie […] Królestwa Belgii, Królestwa Hiszpanii, Konfederacji Szwajcarskiej […]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 4) Zdający przedstawia przykład konfliktu etnicznego na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej; lokalizuje go […].

Zasady oceniania

2 pkt – podanie trzech poprawnych nazw państw i odpowiadających im numerów.
1 pkt – podanie trzech poprawnych nazw państw ALBO podanie dwóch poprawnych nazw państw i odpowiadających im numerów.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A. Belgia / Królestwo Belgii – 7.
B. Szwajcaria / Konfederacja Szwajcarska – 4.
C. Hiszpania / Królestwo Hiszpanii – 2.

Zadanie 5.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania […]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego […].	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 9) Zdający przedstawia ustroje terytorialno-prawne we współczesnych państwach demokratycznych – wyjaśnia podział na państwa unitarne i złożone oraz ze względu na stopień decentralizacji […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu i poprawnego kontrargumentu.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowe odpowiedzi
Argument –
– Wieloetniczna Belgia / państwo oznaczone numerem 7 jest federacją, w której podmiotami są wspólnoty, regiony i regiony językowe.
– Szwajcaria / państwo oznaczone numerem 4, w której mamy 4 wspólnoty językowe, jest federacją złożoną z kantonów.

Kontrargument –
– Hiszpania / państwo oznaczone numerem 2, w której występują różne grupy etniczne (określane też jako etnoregionalne), jest – mimo decentralizacji i regionalizacji – państwem unitarnym.
– Francja / państwo oznaczone numerem 3, w której występują różne mniejszościowe grupy etniczne jak Bretończycy, Korsykanie (określane co najwyżej jako posługujące się językiem regionalnym), jest państwem unitarnym.
– Federalny charakter ma RFN / państwo oznaczone numerem 8, a gdy wprowadzano w niej ustrój federalny, nietrafne było jej określenie jako państwa wieloetnicznego.
– Federalny charakter ma Austria / państwo oznaczone numerem 5, a gdy przywracano w niej ustrój federalny, nietrafne było jej określenie jako państwa wieloetnicznego.

Zadanie 6.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający wykorzystuje informacje na temat życia społecznego […].	(ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 1) Zdający przedstawia rodzaje i przykłady organizacji pozarządowych […]. (SP) IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. 2) Zdający przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych […].

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
stowarzyszenie (rejestrowe)

Zadanie 6.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający analizuje […] działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego. 5) Zdający wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego.	(ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna. 3) Zdający charakteryzuje główne kierunki aktywności organizacji pozarządowych w Rzeczypospolitej Polskiej […]. 4) Zdający porównuje status prawny stowarzyszeń, fundacji i organizacji pożytku publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
– Może się przyczynić do osiągnięcia celu wskazanego w tekście, gdyż organizacje pożytku publicznego korzystają z prawa do otrzymywania 1,5% podatku od osób fizycznych.
– Może się przyczynić do osiągnięcia celu wskazanego w tekście, gdyż organizacje pożytku publicznego korzystają z licznych przywilejów finansowych, takich jak prawo do nieodpłatnego informowania przez radio i telewizję publiczną o działalności organizacji czy możliwość użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego na preferencyjnych warunkach.
– Może się przyczynić do osiągnięcia celu wskazanego w tekście, gdyż organizacje pożytku publicznego korzystają ze zwolnienia z części podatków, np. z podatku dochodowego (w szerszym zakresie niż „zwykłe" organizacje pozarządowe), z podatku od nieruchomości w części działalności nieodpłatnej, z podatku od czynności cywilnoprawnych.

Zadanie 7.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 2) Zdający charakteryzuje formy demokracji bezpośredniej; […] wyjaśnia – na wybranym przykładzie – wpływ konsultacji publicznych na kształtowanie prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. (SP) IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. 4) Zdający przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich […].

Zasady oceniania
1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
D.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 7.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający analizuje różnorodne […] zachowania społeczno-polityczne oraz działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego. 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł […].	(ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna. 7) Zdający wyjaśnia, czym jest kultura polityczna społeczeństwa; charakteryzuje jej typy w ujęciu klasycznym. 9) Zdający analizuje – z wykorzystaniem danych o frekwencji […] – problem absencji […]. 10) Zdający przedstawia – z wykorzystaniem wyników […] – formy i poziom niekonwencjonalnej partycypacji politycznej […] w Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie –
– Według przedstawionych danych w 2020 r. zagłosowało na projekty blisko 110 tys. mieszkańców Warszawy, przy tym najwyższy odsetek głosujących był na Żoliborzu i wyniósł 9% mieszkańców dzielnicy. Bierność większości mieszkańców Warszawy w tym względzie nie może być argumentem na rzecz przedstawionej tezy.
– Według przedstawionych danych w 2020 r. zagłosowało na projekty blisko 110 tys. mieszkańców Warszawy. Oznacza to, że o wydatkowaniu środków decyduje niewielki odsetek mieszkańców (od 3,6% do 9%, w zależności od dzielnicy). Zatem dane pozwalają na sformułowanie argumentu na rzecz kultury politycznej uczestnictwa tych, którzy biorą udział w głosowaniach, ale jest to zdecydowana mniejszość mieszkańców Warszawy.

Zadanie 7.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 2) Zdający przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym […]. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej.	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 8) Zdający przedstawia organy stanowiące i wykonawcze samorządu terytorialnego na poziomie gminy i miasta na prawach powiatu […]; charakteryzuje przykładowe kompetencje tych organów […]. (SP) VI. Społeczność lokalna. 3) Zdający wymienia organy stanowiące i wykonawcze w […] mieście […].

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – podanie dwóch poprawnych nazw.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawne odpowiedzi
1) – rada miasta
– Rada m.st. Warszawy / Rada Warszawy
2) – prezydent miasta
– Prezydent m.st. Warszawy / Prezydent Warszawy

Zadanie 8.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych […].	(ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 7) Zdający krytycznie analizuje przekazy medialne […]. (SP) X. Środki masowego przekazu. 2) Zdający […] odróżnia informacje o faktach od komentarzy i opinii […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wskazanie trzech zdań.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
1; 2; 7.

Zadanie 8.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […].	(ZR) V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja. 1) Zdający […] charakteryzuje zjawisko legitymizacji władzy państwowej, odnosząc teorię Maxa Webera do współczesnych przykładów.

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
– N. Mandela został w 1994 r. prezydentem, zgodnie z wprowadzonymi w RPA procedurami, co oznaczało legitymizację legalną jego władzy.
– Kongres Narodowy wygrał wybory w 1994 r. a N. Mandela został prezydentem – jego władza była więc legitymizowana demokratycznie.

Uwaga: Za prawidłową uznaje się także odpowiedź, w której zdający określi nazwę właściwego typu legitymizacji według mniej znanych typologii, a typ taki zostanie uzasadniony w sposób poprawny logicznie i merytorycznie.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 9.1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […]. (ZP) 2) Zdający charakteryzuje zasady i formy demokracji […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja. 15) Zdający przedstawia niedemokratyczny charakter polskich rozwiązań polityczno-ustrojowych z okresu tzw. Polski Ludowej […]. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 1) Zdający charakteryzuje zasady ustrojowe […] zwierzchnictwa narodu, […] pluralizmu […]. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne. (SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. 2) Zdający wyjaśnia zasadę suwerenności narodu […]. 4) Zdający wyjaśnia zasadę pluralizmu politycznego […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzasadnienie sprzeczności przytoczonych przepisów z dwoma zasadami.
1 pkt – poprawne uzasadnienie sprzeczności przytoczonych przepisów z jedną z zasad.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Suwerenność narodu –
– Ta zasada oznacza, że naród w znaczeniu obywatelskim jest dysponentem władzy, podmiotem suwerenności. Tymczasem w art. 1.2. zapisano, że „władza należy do ludu pracującego miast i wsi" czy „ludu pracującego" (art. 2.1.).
– Państwo uznano nie za demokratyczne (co typowe dla suwerenności narodu), ale za państwo „demokracji ludowej" lub – następnie – za „państwo socjalistyczne" (art. 1.1.).

Pluralizm polityczny –
– Zasada ta oznacza, że istnieje wiele ugrupowań politycznych, które ze sobą konkurują oraz mają prawną i realną możliwość dojścia do władzy. Tymczasem w art. 2a.1. zapisano, że PZPR jest przewodnią siłą polityczną społeczeństwa.
– Zasada ta oznacza, że istnieje wiele ugrupowań politycznych, które ze sobą konkurują oraz mają prawną i realną możliwość dojścia do władzy. Tymczasem w art. 2a.2. wskazano współdziałanie partii hegemonicznej (PZPR) z pozostałymi ugrupowaniami (ZSL, SD) w FJN, określonym jako wspólna płaszczyzna „patriotycznego zespolenia wszystkich obywateli".

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 9.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli. (ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja. 16) Zdający […] rozważa, na ile polska demokratyzacja przełomu lat 80. i 90. XX w. miała charakter reformy, a na ile – rewolucji. (ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 11) Zdający wyjaśnia, jaki model władzy lokalnej i regionalnej funkcjonuje w Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 4) Zdający przedstawia organizację pracy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej […] oraz status posła […], w tym instytucje mandatu wolnego […]. (SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. 2) Zdający wyjaśnia zasadę suwerenności narodu […].

Zasady oceniania

2 pkt – sformułowanie trzech poprawnych argumentów.
1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych argumentów.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

– Nazwa państwa w przytoczonym przepisie to Polska Rzeczpospolita Ludowa, a obecna nazwa to Rzeczpospolita Polska.
– Rady narodowe jako terenowe organy władzy państwowej obecnie nie istnieją, a ich zadania spełniają m.in. organy samorządu terytorialnego.
– W obecnej konstytucji zamiast sformułowania „lud” używa się określenia „naród” (w znaczeniu politycznym).
– W świetle obowiązujących unormowań mandat deputowanego jest wolny – nie jest on prawnie odpowiedzialny przed swymi wyborcami, którzy nie mogą odwołać go w trakcie trwania kadencji.
– Art. 2.2. pochodzi z konstytucji z 1952 roku, obecnie obowiązuje konstytucja z 1997 roku.
– Obecnie centralnym organem przedstawicielskim nie jest tylko sejm – parlament dziś jest dwuizbowy.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 10.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […].	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 4) Zdający charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – […] semiprezydencki / parlamentarno-prezydencki (na przykładzie Republiki Francuskiej) […].

Zasady oceniania

1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C.

Zadanie 10.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […]. (ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 4) Zdający […] wykazuje, że elementy [systemu parlamentarno-prezydenckiego] obowiązują w Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 5) Zdający […] przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: […] w stosunku do rządu, parlamentu […]. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie dwóch poprawnych argumentów uzasadnienia.
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego argumentu uzasadnienia ALBO sformułowanie dwóch poprawnych argumentów uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie – Tak.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Uzasadnienie –
– Prezydent Republiki ma realny wpływ na Radę Ministrów, której może przewodniczyć, a Prezydent RP może przewodniczyć tylko Radzie Gabinetowej, która nie ma uprawnień Rady Ministrów, a tej ostatniej przewodniczy premier.
– Prezydent Republiki może zarządzić rozwiązanie Zgromadzenia Narodowego w dowolnych okolicznościach – Prezydent RP tylko w wyjątkowych sytuacjach może skrócić kadencję Sejmu RP.

Zadanie 10.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 4) Zdający charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – […] semiprezydencki / parlamentarno-prezydencki (na przykładzie Republiki Francuskiej). (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
1. F
2. P

Zadanie 11.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 3) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli. (ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego.	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. 6) Zdający charakteryzuje funkcje legislatywy: ustrojodawczą, […] kontrolną […]; wskazuje kompetencje parlamentu w Rzeczypospolitej Polskiej w ramach poszczególnych funkcji. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 4) Zdający przedstawia organizację pracy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej […] (kworum, rodzaje większości) […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Poprawna odpowiedź
1. F
2. P

Zadanie 11.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego.	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający porównuje ścieżkę legislacyjną wymaganą do zmiany Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tworzenia ustaw […]. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 4) Zdający […] wymienia kompetencje Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej […]. 5) Zdający […] przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: ceremonialno-reprezentacyjne, w stosunku do […] parlamentu […]. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 2) Zdający […] przedstawia procedurę ustawodawczą.

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne wyjaśnienie trzech różnic.
1 pkt – poprawne wyjaśnienie dwóch różnic.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
– Inne są podmioty inicjatywy ustawodawczej, gdyż przy ustawie zwykłej projekt może wnieść jeszcze Rada Ministrów.
– Inne są podmioty inicjatywy ustawodawczej, gdyż przy ustawie zwykłej projekt może wnieść jeszcze grupa 100 tys. obywateli.
– Mniejsza jest liczba posłów, która może wnieść projekt ustawy, w przypadku ustawy zwykłej RP wystarczy 15 posłów, a nie – 92.
– Senat RP w przypadku ustawy o zmianie Konstytucji RP nie ma możliwości wniesienia poprawek jak w przypadku ustawy zwykłej – ustawa musi być przezeń uchwalona w tym samym brzmieniu, w którym uchwalił ją Sejm RP.
– Dla ustawy o zmianie Konstytucji RP obowiązują inne terminy, np. uchwalenie ustawy przez Senat RP nie później niż 60 dni od uchwalenia ustawy przez Sejm RP, a w przypadku ustawy zwykłej Senat RP ma 30 dni.
– Obowiązują inne większości przy uchwalaniu ustaw w Sejmie RP: co najmniej 2/3 głosów w ustawie o zmianie Konstytucji RP i większość zwykła w ustawie zwykłej.
– Obowiązują inne większości przy uchwalaniu ustaw w Senacie RP: większość bezwzględna w ustawie o zmianie Konstytucji RP i większość zwykła w ustawie zwykłej.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

– Prezydent RP nie ma możliwości – tak jak w przypadku ustawy zwykłej – zawetowania ustawy o zmianie Konstytucji RP ani zwrócenia się do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie jej zgodności z Konstytucją RP.
– Podmioty posiadające inicjatywę ustawodawczą w zakresie ustawy o zmianie Konstytucji RP mogą również zażądać przeprowadzenia referendum zatwierdzającego – w przypadku, gdy ustawa o zmianie Konstytucji RP dotyczy przepisów rozdziału I, II lub XII, a taka procedura nie jest przewidziana w przypadku ustawy zwykłej.

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego.	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 12) Zdający przedstawia […] środki karne unormowane w […] Kodeksie karnym w Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasady oceniania
1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
B.

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) X. Kontrola władzy. 6) Zdający przedstawia zasady organizacji i funkcjonowania władzy sądowniczej. (ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 11) Zdający stosuje w analizie przypadku podstawowe instytucje prawa karnego w Rzeczypospolitej Polskiej ([…] występek a zbrodnia […]). 13) Zdający […] wyjaśnia rolę prokuratora […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowe odpowiedzi
Rozstrzygnięcie – występek.
Uzasadnienie –
– Zbrodnia to przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż 3 lata, a w analizowanym przypadku nawet maksymalna kara pozbawienia wolności była niższa.
– Sąd rejonowy nie orzeka w sprawach o popełnienie zbrodni – takie sprawy toczą się przed sądami okręgowymi.
– W przypadku zbrodni prokurator nie może występować z wnioskiem uzgodnionym z oskarżonym (jak było w analizowanym przypadku), a musi wystąpić z aktem oskarżenia.

Zadanie 13.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający charakteryzuje kwestię praw człowieka i ich międzynarodowej ochrony. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […]. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 1) Zdający […] przedstawia prawa, które mu przysługują, oraz mechanizmy ich dochodzenia.	(ZR) XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa. 1) Zdający […] rozróżnia generacje praw człowieka, […] wskazując na inny stopień ich ochrony. 5) Zdający charakteryzuje system ochrony praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych, uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych oraz Międzynarodowy pakt praw socjalnych, gospodarczych i kulturalnych. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] interpretuje przepisy prawne.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie różnicy.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
– W przypadku praw z umowy 1. (pakt praw obywatelskich i politycznych) państwa są zobowiązane bezwzględnie do ich przestrzegania, a w przypadku praw z umowy 2. (pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych) państwa powinny dołożyć wszelkich starań, by je stopniowo urzeczywistnić.
– W przytoczonym fragmencie umowy 1. mamy dwukrotnie wskazanie na skuteczny środek ochrony prawnej (np. sądowy) w sytuacji naruszenia praw lub wolności, natomiast w przytoczonym fragmencie umowy 2. dwukrotnie mowa o krokach, które państwa podejmą w kierunku realizacji praw.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający charakteryzuje kwestię praw człowieka i ich międzynarodowej ochrony. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […].	(ZR) XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa. 5) Zdający charakteryzuje system ochrony praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych, uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych oraz Międzynarodowy pakt praw socjalnych, gospodarczych i kulturalnych.

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
Organizację Narodów Zjednoczonych

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. 1) Zdający przedstawia różne koncepcje narodu (polityczną i etniczno-kulturową) […]. (SP) VIII. Wspólnoty narodowe / etniczne i ojczyzna. 2) Zdający wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości […]. 4) Zdający wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
Rozstrzygnięcie – osoba przedstawiona w opisie A.
Uzasadnienie –
– Anna nie jest obywatelką Polski, a status mniejszości narodowej w Polsce mogą mieć tylko obywatele polscy (identyfikujący się z inną niż polska wspólnotą narodową).
– Posiadanie przez Annę Karty Polaka świadczy o jej polskiej identyfikacji (i zarazem braku posiadania obywatelstwa polskiego), a zatem Anna nie jest przedstawicielką mniejszości narodowej w Polsce.
– Roman jest określony jako Białorusin (a jego miejsce zamieszkania jest charakterystyczne dla zwartego skupiska mniejszości białoruskiej w Polsce), który ma obywatelstwo polskie. Zatem to on jest przedstawicielem wskazanej w tekście mniejszości.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZP) I. Wiedza i rozumienie. 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. 5) Zdający charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.	(ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona. 4) Zdający przedstawia szczegółowe prawa mniejszości narodowych i etnicznych […] w Rzeczypospolitej Polskiej […].

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Komitety wyborcze wyborców mniejszości narodowych są zwolnione z wymogu osiągnięcia progu wyborczego w skali kraju w wyborach do Sejmu RP, by móc uczestniczyć w podziale mandatów w danym okręgu.

Zadanie 14.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 6) Zdający charakteryzuje kwestię praw człowieka i ich międzynarodowej ochrony. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 5) Zdający wyjaśnia zależności między prawem unijnym i krajowym. (ZR) XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa. 6) Zdający charakteryzuje system ochrony praw człowieka Unii Europejskiej […]. (ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 17) Zdający charakteryzuje […] działania […] Rady Europy.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie poprawnego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
Rozstrzygnięcie – Nie.
Uzasadnienie –
– Prawo wtórne Unii Europejskiej tworzone jest przez organy / instytucje UE, tymczasem konwencja wskazana w tekście przyjęta została przez Radę Europy, która jest niezależną od UE organizacją międzynarodową.
– Do prawa wtórnego UE należą opinie, dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […].	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 1) Zdający rozróżnia typy ładów międzynarodowych (monocentryczny, dwubiegunowy, policentryczny), odwołując się do historii XX i XXI w. […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne przedstawienie z podaniem trzech nazw.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Ład (zimnowojenny / jałtański), który ukształtował się po II wojnie światowej, był przykładem ładu dwubiegunowego / bipolarnego, a mocarstwami w nim dominującymi były Stany Zjednoczone oraz Związek Radziecki.

Zadanie 15.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych, także w perspektywie globalnej i ze wskazaniem na globalne współzależności.	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 1) Zdający rozróżnia typy ładów międzynarodowych (monocentryczny, dwubiegunowy, policentryczny), odwołując się do historii XX i XXI w.; przedstawia na przykładach znaczenie supermocarstw dla funkcjonowania tych ładów. 2) Zdający przedstawia zmiany w międzynarodowym ładzie politycznym i gospodarczym w XXI w. 7) Zdający wykazuje, że regionalne mocarstwa niezachodnie […] działają w kierunku wzmocnienia własnej pozycji międzynarodowej […]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 11) Zdający […] ocenia wpływ [Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego] na pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie.

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu i poprawnego kontrargumentu.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowe odpowiedzi
Argument – Wraz z końcem świata dwubiegunowego niemała liczba państw ma status mocarstw ponadregionalnych – poza USA są to m.in. Chiny, Rosja, Wielka Brytania, Francja.
Kontrargument –
– Od lat 90. XX wieku mieliśmy do czynienia z dominacją USA w stosunkach międzynarodowych, z odgrywaniem przez to państwo roli jedynego supermocarstwa – oznaczałoby to istnienie ładu monocentrycznego.
– Generalnie dalej mamy ład dwubiegunowy, w którym obecnie głównymi mocarstwami są Chiny i USA.

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł […].	(ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 9) Zdający interpretuje wyniki badań opinii publicznej […]. (SP) X. Środki masowego przekazu. 4) Zdający […] znajduje w Internecie komunikaty z badań opinii publicznej oraz odczytuje i interpretuje proste wyniki takich badań.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne ocenienie prawdziwości dwóch stwierdzeń.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
1. F
2. P

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł […].	(ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. 9) Zdający interpretuje wyniki badań opinii publicznej […]. (SP) X. Środki masowego przekazu. 4) Zdający […] znajduje w Internecie komunikaty z badań opinii publicznej oraz odczytuje i interpretuje proste wyniki takich badań.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne sformułowanie wniosku i jego uzasadnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przykładowe odpowiedzi
– Zdecydowane poparcie dla przynależności Polski do NATO rośnie wraz ze wzrostem deklarowanego zainteresowania polityką. Wynosi ono od 46% (wśród deklarujących brak zainteresowania polityką), poprzez 65%, 80% i 84%, do 91% (wśród deklarujących bardzo duże zainteresowanie polityką).
– Poparcie dla przynależności Polski do NATO rośnie wraz ze wzrostem deklarowanego zainteresowania polityką. Wynosi ono – sumując popierających zdecydowanie i raczej – od 70% (u deklarujących brak zainteresowania polityką) poprzez 90%, 97% i 99% do 100% (u deklarujących bardzo duże zainteresowanie polityką).
– Im mniejszy poziom zainteresowania polityką, tym mniejszy odsetek odpowiedzi oznaczających zdecydowanie poparcie dla udziału Polski w NATO – wynosi on tylko 46% u deklarujących brak zainteresowania polityką, a aż 91% u deklarujących zainteresowanie bardzo duże.
– Im większy poziom zainteresowania polityką, tym większy odsetek odpowiedzi oznaczających zdecydowanie poparcie dla udziału Polski w NATO. Dla deklarujących brak zainteresowania polityką jest to 46%, dla deklarujących zainteresowanie niewielkie – 65%, średnie – 80%, duże – 84% i bardzo duże – 91%.

Zadanie 16.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością […] interpretacji innych źródeł […].	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 2) Zdający przedstawia zmiany w międzynarodowym ładzie politycznym i gospodarczym w XXI w. 4) Zdający wyjaśnia na przykładach wzajemne zależności […] pomiędzy dawnymi metropoliami a państwami postkolonialnymi. 7) Zdający wykazuje, że […] Federacja Rosyjska [działa] w kierunku wzmocnienia własnej pozycji międzynarodowej […]. 9) Zdający przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w nieunijnej części Europy; lokalizuje je, wyjaśnia ich przyczyny i konsekwencje.

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie dwóch poprawnych argumentów.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
– Znaczny wzrost w stosunku do poprzedniego badania mamy w kwietniu 2014 roku, co można wiązać z naruszeniem przez Rosję integralności terytorialnej Ukrainy, m.in. aneksją Krymu.
– Znaczny wzrost w stosunku do poprzedniego badania mamy w marcu 2022 roku, co można wiązać z pełnoskalową agresją Rosji na terytorium Ukrainy rozpoczętą w lutym tego roku.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 17.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) XIV. Integracja europejska. 3) Zdający przedstawia integrację w ramach Unii Europejskiej […]. 4) Zdający [korzysta] z przepisów traktatu z Lizbony […].

Zasady oceniania

1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B

Zadanie 17.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego, samodzielnie wyciąga wnioski […].	(ZR) XIV. Integracja europejska. 3) Zdający przedstawia integrację w ramach Unii Europejskiej […]. 4) Zdający rozważa kwestię charakteru prawnego Unii Europejskiej, korzystając z przepisów traktatu z Lizbony i wskazując na zasady pomocniczości, subsydiarności i solidarności. 12) Zdający formułuje argumenty na temat przyszłości Unii Europejskiej w zakresie jej struktury i zadań […].

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

– Przepisy o większości kwalifikowanej zachęcają do budowania porozumień między państwami w określonych sprawach, co może sprzyjać pogłębianiu jednoczenia.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

– Powstanie mniejszości blokującej może być wskazówką / szansą na ponowne zanalizowanie spornej kwestii, co może sprzyjać pogłębianiu jednoczenia.
– Można łatwiej niż wcześniej, gdy obowiązywała jednomyślność, podejmować decyzje sprzyjające jednoczeniu – przepisy wskazują na większość kwalifikowaną 15/27 (jeśli odpowiada to min. 65% ludności).

Zadanie 18.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZR) XIV. Integracja europejska. 7) Zdający charakteryzuje działalność Unii Europejskiej w sferze […] spraw wewnętrznych […]. 8) Zdający charakteryzuje działalność Unii Europejskiej w sferze polityki […] bezpieczeństwa […]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 8) Zdający […] przedstawia podstawowe obszary […] działania Unii Europejskiej. (SP) XII. Sprawy międzynarodowe. 2) Zdający […] przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w [Unii Europejskiej] dla […] osób podróżujących […].

Zasady oceniania
1 pkt – wskazanie poprawnego dokończenia zdania.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
C

Zadanie 18.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem […] innych źródeł […].	(ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. 8) Zdający wymienia państwa członkowskie Unii Europejskiej […].

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania
1 pkt – sformułowanie poprawnego wyjaśnienia.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
Kolorem niebieskim oznaczono państwa członkowskie UE, natomiast żółtym – te, które nie są członkami tej organizacji.

Zadanie 19.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia politycznego […].	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 11) Zdający przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w XXI w. na obszarze Środkowego […] Wschodu; lokalizuje je i wyjaśnia ich przyczyny i konsekwencje. (ZR) XV. Polska polityka zagraniczna. 6) Zdający przedstawia udział Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych misjach pokojowych i operacjach militarnych […].

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej nazwy.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź
Afganistan / Islamski Emirat Afganistanu

Zadanie 19.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym. 7) Zdający analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego […].	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. 11) Zdający przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w XXI w. na obszarze Środkowego […] Wschodu; lokalizuje je i wyjaśnia ich przyczyny i konsekwencje. 14) Zdający wyjaśnia pojęcia […] interwencji humanitarnej oraz misji pokojowej; podaje ich przykłady z różnych części świata, oceniając ich skuteczność i aspekty moralne. 16) Zdający charakteryzuje strategie zwalczania terroryzmu, wskazując na ich słabe i mocne strony.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego argumentu i poprawnego kontrargumentu.
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Argument – Następstwem radzieckiej interwencji i wojny, także domowej, było przejęcie władzy przez fundamentalistów islamskich, a celem misji ISAF była normalizacja życia w tym państwie po obaleniu władzy tych fundamentalistów.
Kontrargument – Tekst 1. dotyczy interwencji radzieckiej w Afganistanie, a zatem lat 80. XX wieku, natomiast misja i operacja z tekstu 2. miały miejsce już w XXI wieku.

Zadanie 20. (0–5)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
(ZR) I. Wiedza i rozumienie. 5) Zdający wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] oraz interpretacji innych źródeł […]. III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. (ZR) 6) Zdający rozpoznaje przypadki […] łamania prawa oraz wybiera odpowiednie mechanizmy dochodzenia tych praw. (ZP) 6) Zdający rozpoznaje różne aspekty, także prawne, problemów życia codziennego i podaje możliwe sposoby ich rozwiązania. (ZR) IV. Komunikowanie i współdziałanie. 5) Zdający korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego, w tym instytucje prawne – sporządza pisma do organów władz.	(ZR) X. Kontrola władzy. 6) Zdający przedstawia zasady organizacji i funkcjonowania władzy sądowniczej. (ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 7) Zdający analizuje kazusy z zakresu prawa […] spadkowego. 9) Zdający przedstawia podstawowe zasady postępowania cywilnego; pisze pozew w sprawie cywilnej. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 9) Zdający przedstawia strukturę sądownictwa powszechnego […] w Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; interpretuje przepisy prawne. 5) Zdający wyjaśnia podstawowe instytucje prawne prawa […] spadkowego w Rzeczypospolitej Polskiej ([…] spadek, dziedziczenie ustawowe i testamentowe). 7) Zdający przedstawia przebieg postępowania cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w nim strony; analizuje kazus z zakresu prawa cywilnego […], w tym pozew w takiej sprawie.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania

5 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwiema kategoriami elementów składowych oraz o właściwej konstrukcji.
4 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwiema kategoriami elementów składowych ALBO rozwiązanie ze zrealizowaną jedną kategorią elementów składowych w pełni i z jedną – częściowo oraz o właściwej konstrukcji.
3 pkt – rozwiązanie ze zrealizowaną jedną kategorią elementów składowych w pełni i z jedną – częściowo.
2 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwiema kategoriami elementów składowych ALBO rozwiązanie ze zrealizowaną w pełni jedną kategorią elementów składowych.
1 pkt – rozwiązanie ze zrealizowaną częściowo jedną kategorią elementów składowych.
0 pkt – rozwiązanie bez zrealizowanej kategorii elementów składowych ALBO brak rozwiązania.

Kategorie elementów składowych:

1) Właściwe podanie danych i nazw stron, nazwy pisma, nazwy wydziału sądu oraz miejsca sądu.
2) Właściwie podanie wartości przedmiotu sporu oraz nazwy szczebla sądu, żądania oraz informacji o próbie pozasądowego rozwiązania sporu.

Uwaga: Za właściwą konstrukcję uznaje się właściwe rozplanowanie pisma wraz z datą oraz właściwą leksyką prawną.

Przykładowa odpowiedź

Olsztyn, 15 stycznia 2024 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie
ul. Dąbrowszczaków 44, 10-543 Olsztyn
Wydział Cywilny

Powódka:
Żaklina Żarocka, PESEL 74050399966
ul. Ostra 10, 16-300 Augustów

Pozwana:
Pamela Palicka, PESEL: 73111199987
ul. Zgody 50, 18-400 Łomża

Wartość przedmiotu sporu: 90 000 zł

POZEW O ZACHOWEK

Wnoszę o:
– zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 90 000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
– przeprowadzenie rozprawy pod nieobecność powódki;
– zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania.

Oświadczam, że nie doszło do próby pozasądowego rozwiązania sporu, gdyż pozwana kwestionuje prawo powódki do zachowku – twierdzi, że po zmarłym mężu powódce nie należy się nic.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 21. (0–7)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. (ZR) 2) Zdający przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową […]. (ZR) 4) Zdający wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym. (ZR) 8) Zdający wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych […]. (ZP) 2) Zdający charakteryzuje zasady i formy demokracji […]. (ZP) 3) Zdający przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (ZR) 1) Zdający […] wykorzystuje informacje na temat życia […] politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski i formułuje opinie. (ZR) 4) Zdający wykorzystuje informacje do tworzenia własnej złożonej wypowiedzi oraz rozważania różnych rozwiązań w obszarze społeczno-politycznym. (ZP) 2) Zdający wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów […] popularnonaukowych oraz interpretacji innych źródeł […]. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. 5) Zdający diagnozuje problemy społeczno-polityczne […]. (ZR) IV. Komunikowanie i współdziałanie. 2) Zdający tworzy strategię argumentowania […].	(ZR) VII. Rywalizacja o władzę. 8) Zdający analizuje argumenty na rzecz większościowego, proporcjonalnego i mieszanego systemu wyborczego; przedstawia rozwiązania prawne w systemie proporcjonalnym sprzyjające personalizacji wyborów i stabilności rządu. 9) Zdający porównuje typy systemów wyborczych i analizuje ich wpływ na systemy partyjne; porównuje systemy wyborcze obowiązujące w wyborach w Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający wyjaśnia, jak są przeprowadzane powszechne i bezpośrednie wybory organów władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej; na przykładzie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej porównuje ordynację proporcjonalną i większościową; analizuje potencjalne wady i zalety każdego z tych systemów wyborczych. (SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. 3) Zdający […] przedstawia zasady wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zasady oceniania

7 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.
6 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i z jednym – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni trzema aspektami tematu.
5 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi dwoma aspektami tematu w pełni i z jednym – częściowo ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem w pełni i z dwoma – częściowo oraz o właściwej formie, strukturze i logice wywodu.
4 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi w pełni dwoma aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu oraz o właściwej strukturze i logice wywodu, ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i z dwoma – częściowo.
3 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo trzema aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym jednym aspektem tematu w pełni i z jednym – częściowo.
2 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanymi częściowo dwoma aspektami tematu ALBO rozwiązanie ze zrealizowanym w pełni jednym aspektem tematu.
1 pkt – rozwiązanie ze zrealizowanym częściowo jednym aspektem tematu.
0 pkt – rozwiązanie bez zrealizowanego aspektu tematu ALBO brak rozwiązania.

Aspekty tematu:
1) charakterystyka systemu wyborczego w wyborach do Sejmu RP;
2) charakterystyka systemu wyborczego w wyborach do Senatu RP;
3) sformułowanie argumentów i kontrargumentów do tezy.

Przykładowa odpowiedź

Wybory parlamentarne w Polsce odbywają się na ogół co 4 lata (inaczej jest, gdy zostanie skrócona kadencja Sejmu RP), przy tym zawsze w tym samym dniu do obu izb. W obu przypadkach wybory są powszechne – czynne prawo wyborcze ograniczone jest cenzusem wieku 18 lat. Są też bezpośrednie, choć polski Kodeks wyborczy przewiduje nietypowe formy głosowania (np. przez pełnomocnika możliwe dla niepełnosprawnych). Wybory do każdej z izb odbywają się w głosowaniu tajnym – zapewnione są odpowiednie warunki do nieupubliczniania swojego wyboru. W wyborach do obu izb mamy równość formalną – każdy wyborca ma jeden głos, wybory do Sejmu RP są też – inaczej niż te do Senatu RP – równe materialnie (każdy głos powinien znaczyć tyle samo). W wyborach do Sejmu RP bierne prawo wyborcze ograniczone jest cenzusem wieku 21 lat, a do Senatu – 30 lat.

Wybory do Sejmu RP przeprowadzane są w 41 okręgach wielomandatowych, a głosy są przeliczane na mandaty według systemu proporcjonalnego metodą d'Hondta w każdym z okręgów. Ten system powoduje nadreprezentację silniejszych ugrupowań (szczególnie widoczne przy PiS w 2015 r.), a niedoreprezentację mniejszych (szczególnie widoczne przy PSL w 2015 r. czy Konfederacji w 2023 r.). Fakt, że średnio okręgi są 11-mandatowe także nie sprzyja małym ugrupowaniom – widzimy, że ponad 6% wynik Konfederacji w okręgu nr 1 nie przyniósł jej w tym okręgu mandatu. Kolejnym argumentem na rzecz tego, że system nie sprzyja ugrupowaniom małym, jest próg wyborczy w skali kraju (5% dla partii, 8% dla koalicji). Widzimy, że w obu wyborach tylko w 2015 r. jeden mandat został przydzielony bez przekroczenia progu (przedstawicielowi mniejszości niemieckiej na Opolszczyźnie), a w 2015

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

r. nie udało się go osiągnąć koalicji Zjednoczona Lewica oraz ugrupowaniom KORWiN i Razem (czyli rozpoznawalnym siłom – odpowiednio – prawicowym i lewicowym).

Wybory do Senatu RP są przeprowadzane w 100 okręgach jednomandatowych, przy tym mandat uzyskuje ten kandydat, który uzyskał największą liczbę głosów (nie musi to być większość bezwzględna). Widzimy, że w obu wyborach (z 2015 i 2023 r.) w okręgu nr 1 do uzyskania mandatu wystarczyło niespełna 2/5 głosów. Wiadomo, że taki system sprzyja ugruntowywaniu systemu dwupartyjnego czy dwublokowego (a nie – reprezentacji sił mniejszych), co szczególnie widać w przypadku wyborów z 2015 r., w których dwie czołowe siły uzyskały 95% mandatów (a w Sejmie RP – nieco ponad 80%). Z drugiej strony kandydaci formujący własne komitety wyborcze uzyskali w Senacie RP 4 mandaty (2015 r.) lub 5 mandatów (2023 r.). Na przykładzie wyborów z 2023 r. widzimy też, że w przypadku Nowej Lewicy mniejszy odsetek głosów w skali kraju niż w wyborach do Sejmu RP umożliwił uzyskanie większej procentowo reprezentacji. Przyczyna mogła tu leżeć w porozumiewaniu się jeszcze przed wyborami ugrupowań, które potem utworzyły koalicję (w okręgu nr 1 zwyciężył kandydat NL, ale pozostałe siły przyszłej koalicji nie wystawiły tam kandydatów). Podobne do NL rezultaty w skali kraju Bezpartyjnych Samorządowców, a nieco większe – Konfederacji nie dały tym siłom żadnego mandatu.

Wydaje się, że przytoczono argumenty i kontrargumenty do tezy z materiału 5. Na ich podstawie trudno jednak stwierdzić, by główną cechą systemu wyborów do Senatu RP była reprezentacja grup mniejszościowych.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/